

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фінанси підприємства

Галузь знань	<u>24 «Сфера обслуговування»</u>
Спеціальність	<u>241 «Готельно-ресторанна справа»</u>
Назва освітньої програми	<u>Готельно-ресторанна справа</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, д. е. н., доцент Каламан Ольга Борисівна	093-501-09-66	kalaman.olga@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна "Фінанси підприємства" дає комплекс теоретичних і практичних знань щодо змісту, організації та функціонування фінансів підприємств з урахуванням їх організаційно-правових форм та галузевої належності.

Мета вивчення дисципліни - викладення в доступній і зрозумілій формі сутності, функцій і принципів організації фінансів підприємства в ринкових умовах, розгляд проблем формування фінансових ресурсів, основного та оборотного капіталу і цілої низки інших основних питань, що дає змогу сформуванню в студентів правильний підхід до організації фінансових відносин на підприємстві в умовах розвинутих ринкових відносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- 1) вивчити сутність і форми прояву фінансів підприємства, їхній зв'язок з іншими вартісними категоріями;
- 2) оперативно використовувати результати економічного аналізу під час розроблення та ухвалення фінансових рішень у сфері формування видатків і доходів підприємств, формування та напрямів використання капіталу підприємств;
- 3) вивчити методики та технічні прийоми розрахунків усіх фінансових показників, необхідних для складання фінансових планів та бюджетів, а також для організації фінансового контролю за їхнім виконанням;

4) розвинути вміння самостійно працювати із законодавчо-нормативними актами, спеціальною економічною літературою, використовуючи сучасні комп'ютерні технології, та застосовувати отриману інформацію для розроблення варіантів фінансових рішень, фінансових планів і бюджетів підприємств.

Передумовою для вивчення дисципліни є знання, які студенти отримали під час засвоєння дисципліни «Економіка готелів і ресторанів».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Фінанси підприємства» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов..

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 05. Здатність працювати в команді.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

СК 02. Здатність організувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.

СК 08 Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організувати споживання готельних та ресторанних послуг для різних сегментів споживачів

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності;

Навчальна дисципліна «Фінанси підприємства» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

PH 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- процес збору фінансово-економічної, статистичної та бухгалтерської інформації;
- можливість опрацювання зібраної інформації за допомогою інформаційних технологій та різних фінансово-бухгалтерських програм;
- варіанти фінансово-економічного аналізу при вирішенні питань професійної діяльності;
- основну нормативно-правову базу економічних показників;
- основні типові методики при розрахунку економічних і соціально-значущих показників;
- основні показники, що характеризують діяльність господарюючих суб'єктів у ринковій економіці;
- види розрахунків економічних показників;
- основні стандарти, які діють для підприємств;
- об'єктивні основи складання економічних планів;
- основи планування, бізнесу, економіки, економіки, економіки, економіки, економіки, економіки, економіки, економіки, економіки.

Уміти:

- визначати цінність збору, аналізу та обробки зібраної фінансово-економічної інформації;
- аналізувати різноманіття зібраних даних і приводити їх до певного результату для обґрунтування економічного зростання;
- оцінювати роль зібраних даних для розрахунку кожного економічного показника;
- проводити обґрунтування правильності вибору типової методики під час збирання соціально-економічних показників;
- системно підбити типову методику для розрахунку показників роботи господарюючого суб'єкта;
- аналізувати соціально-економічні дані і їхнє використання.

Навички:

- статистичного, порівняльно-фінансового аналізу для визначення місця професійної діяльності в економічній парадигмі;
- аналізу складних соціально-економічних показників;
- складання пояснення та пояснення зміни показників після проведеного збору й аналізу даних;
- пропонування для розрахунків типових методик;
- володіння чинною нормативно-правовою базою використовуваною для розрахунків економічних показників;
- обґрунтування розрахунків соціально-економічних показників суб'єкта господарювання;
- обґрунтування розрахунків соціально-економічних показників господарської діяльності.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	24	30	42	4	8	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам.роб.		лекц.	прак	сам.роб.
Тема 1. Сутність фінансів організацій (підприємств)	12	4	5	7	12	1	1	10
Тема 2. Витрати і доходи організації (підприємства)	12	4	5	7	12	1	1	10
Тема 3. Прибуток підприємства	12	4	5	7	16,5	0,5	1	15
Тема 4. Основний та оборотний капітал підприємства	12	4	5	7	16,5	0,5	1	15
Тема 5. Фінансове планування в комерційних організаціях	12	4	5	7	16,5	0,5	1	15
Тема 6. Оцінка фінансового стану організації	12	4	5	7	16,5	0,5	1	15
Усього годин	90	24	30	42	90	4	6	80
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle та онлайн ресурсів Zoom, Google Classroom та Google Meet. Практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою. В процесі навчання використовуються: комп'ютерний клас, комп'ютери – 15 шт. Проектор EPSON EB-X9, проекційний стаціонарний екран. Ноутбук ASUS E509D AMD Ryzen 3 3200U with Radeon Vega Mobile Gfx 2,60 GHz / WiFi - 2019 р. ASUS n3050i-c/ Intel(R) Celeron(R)

CPU N3050 1.60 GHz. Програмне забезпечення: Linux ubuntu, Libreoffice, Blender , Autodesk Homestyler, Planner 5D, Remplanner, SmartDraw, GOOGLE ANALYTICS, CANVA, Google SketchUp, Figma. Доступ до Інтернету.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність фінансів організацій (підприємств) Функції фінансів. Принципи організації фінансів Фінансові ресурси підприємства Грошові фонди та резерви організації (підприємства) особливості фінансів різних організаційно-правових форм і галузей економіки	5	1
2	Тема 2. Витрати і доходи організації (підприємства) Класифікація доходів і витрат організації Планування витрат Планування собівартості та виручки від реалізації продукції (обсягу продажів)	5	1
3	Тема 3. Прибуток підприємства Економічний зміст, види прибутку, планування прибутку Розподіл і використання прибутку підприємства Показники рентабельності Взаємозв'язок виручки, витрат і прибутку від реалізації продукції (аналіз беззбитковості)	5	1
4	Тема 4. Основний та оборотний капітал підприємства Економічний зміст оборотних коштів підприємства та джерела їх фінансування Ефективність використання оборотного капіталу Виробничий і фінансовий цикл 4.4 Економічний зміст і джерела фінансування основного капіталу 4.5. Амортизація та її роль у відтворювальному процесі	5	1
5	Тема 5. Фінансове планування в комерційних організаціях Зміст і цілі фінансового планування Види фінансового планування Методи фінансового планування Система фінансових планів (бюджетів)	5	1
6	Тема 6. Оцінка фінансового стану організації Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості організації Аналіз кредитоспроможності та ліквідності балансу організації Аналіз фінансових результатів організації Оцінка потенційного банкрутства організації	5	1
	Всього	30	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

1. До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Фінанси підприємства» включаються:
2. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
3. Опрацювання лекційного матеріалу.
4. Підготовка до практичних занять.
5. Консультації з викладачем протягом семестру.
6. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
7. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
8. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність фінансів організацій (підприємств) <u>Реферат</u> 1. Сутність і роль фінансів у діяльності організації. 2. Сутність фінансових відносин, їх види, принципи організації. 3. Поняття фінансової служби, її мета та завдання. 4. Фінансова політика та фінансовий механізм підприємства. 5. Джерела формування та структура фінансових ресурсів підприємств. 6. Способи мобілізації підприємствами фінансових ресурсів на фінансовому ринку.	7	10
	7. Грошові фонди та резерви підприємств. 8. Фінансові зобов'язання підприємств. 9. Особливості фінансів організацій різних організаційно-правових форм. 10. Джерела фінансових ресурсів установ та організацій, що здійснюють некомерційну діяльність.		
2	Тема 2. Витрати і доходи організації (підприємства) <u>Реферат</u> 1. Класифікація доходів організації. 2. Витрати організації, їх структура та класифікація. 3. Методи планування витрат на виробництво та реалізацію продукції. 4. Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), її склад і структура. 5. Фактори, що впливають на грошову виручку підприємств.	7	10

3	Тема 3. Прибуток підприємства <u>Реферат</u> 1. Сутність і функції прибутку. 2. Економічний і бухгалтерський прибуток. 3. Склад прибутку підприємства, методи його планування. 4. СVP-аналіз. 5. Розподіл і використання прибутку на підприємстві. 6. Вплив податків на формування чистого прибутку. 7. Рентабельність як відносний показник прибутковості. 8. Види рентабельності та порядок їх розрахунку. 9. Фактори, що впливають на рівень рентабельності.	7	15
4	Тема 4. Основний та оборотний капітал підприємства <u>Реферат</u> 1. Економічний зміст та основи організації оборотного капіталу. 2. Джерела формування оборотного капіталу. 3. Визначення потреби підприємства в оборотному капіталі. 4. Показники ефективності використання оборотного капіталу. 5. Виробничий цикл. 6. Фінансовий цикл. 7. Власні та залучені джерела фінансування основного капіталу. 8. Сутність амортизації. 9. Способи нарахування амортизації. 10. Амортизаційна політика підприємства.	7	15
5	Тема 5. Фінансове планування в комерційних організаціях <u>Реферат</u> 1. Фінансові служби підприємства.	7	15
	2. Сутність фінансового планування на підприємстві. 3. Бізнес-план: мета розроблення, види. 4. Поточне фінансове планування. 5. Оперативне фінансове планування. 6. Стратегічне фінансове планування. 7. Методи, що застосовуються в практиці фінансового планування. 8. Складові частини бюджетування як управлінської технології. 9. Класифікація основних видів бюджетів, що розробляються на підприємстві в процесі фінансового планування. 10. Етапи розроблення фінансових бюджетів організацій (підприємств). 11. Формування зведеного бюджету підприємства.		

6	Тема 6. Оцінка фінансового стану організації Реферат 1. Економічна сутність фінансової стійкості. 2. Типи ситуацій за ступенем фінансової стійкості підприємства. 3. Кількісні характеристики фінансової стійкості. 4. Технічна сторона аналізу ліквідності балансу. 5. Визначення ліквідності за допомогою фінансових коефіцієнтів. 6. Аналіз формування прибутку, факторний аналіз. 7. Система показників рентабельності. 8. Практика визначення ознак банкрутства підприємств.	7	15
	Всього	42	80

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль – опитування, тестування, контрольні роботи	50%
підсумковий контроль - екзамен	50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; практичні завдання, екзамен

Питання до екзамену

1. Фінансові відносини організацій і принципи їх організації.
2. Роль фінансів у діяльності організації.
3. Фінансові ресурси та власний капітал організації.
4. Державне регулювання фінансів організацій.
5. Особливості фінансів організацій різних організаційно-правових форм і галузей економіки.
6. Особливості фінансів організацій малого бізнесу.
7. Витрати та доходи організацій, їх класифікація.
8. Фінансові методи управління витратами.
9. Порядок формування та використання доходів від реалізації продукції.
10. Планування собівартості та виручки від реалізації продукції (обсягу продажів).
11. Економічний зміст, функції та види прибутку.
12. Формування, розподіл і використання прибутку.
13. Методи планування прибутку.
14. Вплив облікової політики на фінансовий результат діяльності організації.

15. Вплив податків на формування чистого прибутку.
16. Взаємозв'язок виручки, витрат і прибутку від реалізації продукції (аналіз беззбитковості).
17. Точка беззбитковості, запас фінансової міцності, виробничий леверидж.
18. Економічний зміст оборотного капіталу.
19. Структура оборотних активів організації та джерела фінансування оборотних коштів.
20. Визначення потреби в оборотному капіталі.
21. Ефективність використання оборотного капіталу.
22. Виробничий і фінансовий цикл.
23. Економічний зміст і джерела фінансування основного капіталу.
24. Амортизація та її роль у відтворювальному процесі.
25. Оцінка фінансового стану організації.
26. Зміст і цілі фінансового планування.
27. Види та методи фінансового планування.
28. Система фінансових планів (бюджетів).

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ (для екзамену)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з

виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Волкова Н. І. Альтернативні джерела фінансування малого та середнього підприємництва в Україні / Н. І. Волкова, А. О. Саржевська // Фінанси, облік, банки. – 2018. – № 1 (23). – С. 39–47.
2. Дем'янчук М. А. Напрями формування джерел фінансового забезпечення сталого розвитку підприємства / М. А. Дем'янчук, В. В. Станкова // Молодий вчений. – 2017. – № 5. – С. 561–567.
3. Ковальова О. М. Сучасні форми фінансування діяльності підприємств / О. М. Ковальова, В. В. Кірсанова // Інноваційна економіка : теоретичні та практичні аспекти : монографія / за ред. К. В. Ковтуненко. – Херсон: Грінь Д. С., 2017. – Вип. 2. – С. 318–343.
4. Носань Н. С. Альтернативні форми фінансування суб'єктів малого підприємництва : перспективи використання в Україні / Н. С. Носань, В. Г. Мартінович // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство». – 2019. – Вип. 20. – С. 338–345.
5. Оксенюк К. І. Фінансове забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні / К. І. Оксенюк // Молодий вчений. – 2017. – № 7. – С. 440–443.
6. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с.

Допоміжна

1. Велика О. Ю. Основні види та організаційні форми підприємств в Україні [Електронний ресурс] / О. Ю. Велика // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Електронне наукове фахове видання. – 2018. – Вип. 3 (14)
2. Дем'янчук М. А. Напрями формування джерел фінансового забезпечення сталого розвитку підприємства / М. А. Дем'янчук, В. В. Станкова // Молодий вчений. – 2017. – № 5. – С. 561–567.
3. Конкурентоспроможність національної економіки: фіскальні важелі та стимули : кол. моногр. / [Ситник Н.С., Стасишин А.В.]; під заг. ред. д.е.н. Ситник Н.С. – Львів : «Сполом», 2017. – Ч.2. – 512 с.

Нормативно-правові:

1. Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
6. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
7. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
8. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 01.07.2014 № 1555-VII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18>.
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
10. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160-IV // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1160-15>.
11. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Оф.веб-сайт.URL:<http://www.me.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua/>
4. The World Factbook ЦРУ США (англ.) URL: <http://www.cia.gov>
5. World Tourism Organization UNWTO URL: <http://www2.unwto.org>